

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

О. Є. Кузьмін, д.е.н., професор
О. Г. Мельник, д.е.н., професор
О. В. Пирог, д.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

Стан національної економіки в сучасних умовах характеризується стагнацією та посиленням рецесійних тенденцій, що зумовлено військовою агресією, істотною девальвацією національної валюти, падінням виробництва, фінансово-економічною та політичною нестабільністю тощо. У таких умовах Україна вкрай гостро потребує кардинальної перебудови структури національного господарства, залучення інвестицій для реформування усіх сфер економіки на основі продукування та впровадження різноманітних інновацій, проведення бюджетної та фінансової децентралізації, втілення дерегуляційних заходів. Саме інвестиційно-інноваційна діяльність на макро-, мезо- та макрорівнях покликана сформувати підґрунтя для забезпечення необхідних трансформаційних перетворень в Україні та створити передумови для зростання фінансово-економічної незалежності та безпеки країни.

За даними Державної служби статистики в Україну станом на 01.01.2014 р. загалом надійшло понад 67 млрд. дол. США прямих інвестицій нерезидентів (акціонерного капіталу та боргових інструментів) зі 131 країн світу, при цьому понад 92% капіталу надійшло із країн Європейського Союзу. Варто зауважити, що до основних країн-інвесторів належать Кіпр (29,9% від загального обсягу прямого інвестування в економіку України станом на 01.01.2015 р.), Німеччина (12,5%), Нідерланди (11,1%), Австрія (5,5%), Велика Британія (4,7%), Британські Віргінські острови (4,4%) та інші. На фоні військово-політичної нестабільності у 2014 р. з України виведено іноземного капіталу у обсязі 13 млрд. дол. США, а вкладено 2,45 млрд. дол. США, що становить один із найнижчих показників надходження прямих інвестицій за усю історію незалежності України [1]. Вказана ситуація демонструє зниження зацікавленості іноземних інвесторів стосовно вкладання капіталу в економіку

України. Вищевказане підтверджується даними Європейської Бізнес Асоціації, за якими індекс інвестиційної привабливості України станом на кін. 2014 р. становив 2,5 бали, а оцінка інвестиційного клімату в Україні – 1,9 бал, що інтерпретується як швидше несприятливий для інвестування. При цьому, на думку 82 керівників компаній-членів Європейської Бізнес Асоціації, негативні зміни в інвестиційному кліматі України відбулись внаслідок таких причин [2]:

- девальвації національної валюти, фінансової нестабільності та непрозорої політики НБУ (27% респондентів);
- відсутності реальних економічних реформ в країні (17%);
- військових дій у Луганській та Донецькій областях, російської агресії (16%);
- непрофесійних та непрозорих дій Кабінету Міністрів України (14%);
- корупції (10%);
- адміністративного тиску (5%).

Зважаючи на вищенаведене, на сьогодні не створено жодних сприятливих умов для залучення іноземних інвесторів, оскільки умови ведення підприємницької діяльності і далі залишаються зарегульованими зі значним фіскальним навантаженням на бізнес, тиском з боку контролюючих органів, поширенням рейдерських захоплень підприємницьких структур, незахищеністю прав власності тощо. Винятком є створення на території України підприємств за участю іноземного капіталу, які працюють у митному режимі переробки (на давальницькій сировині), реалізуючи толінгові операції. Девальвація національної валюти сприяла зростанню інтересу іноземних інвесторів до такої форми співпраці, оскільки витрати на різноманітні ресурси (трудові, енергетичні, матеріальні, сировинні) значно здешевлюються у еквіваленті вартості продукції у доларах США чи євро. Вказаний варіант співпраці варто розглядати як перехідний, але все ж у сучасних умовах він створює умови для працевлаштування наших громадян, ввезення іноземних технологій, зниження соціальної напруги, зростання

податкових надходжень у місцеві та державний бюджети, підвищення кваліфікації персоналу тощо.

Істотною проблемою є також забезпечення доступу потенційних іноземних інвесторів до інформації про інвестиційну привабливість регіонів України, а також підприємств різних видів економічної діяльності. Як свідчить європейський досвід, на рівні місцевих громад практикується розроблення інформаційних матеріалів-путівників для інвесторів, а також рейтингів і карт інвестиційної привабливості підприємств за прозорими методиками, що полегшує процес адаптування донорів інвестиційного капіталу до діяльності у інших країнах.

Як демонструє досвід провідних країн світу, ключовим чинником стабільного розвитку національного господарства країни в умовах постіндустріального суспільства виступають саме інвестиції, які формують основи стійкого довгострокового зростання та інноваційного розвитку країни, визначають можливості проведення структурно-технологічної трансформації та оновлення виробничих потужностей. Для активізування інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України необхідно насамперед забезпечити:

1) формування моделі розвитку національного господарства України в умовах постіндустріального суспільства, що передбачає можливість виходу країни на рівень економічного розвитку провідних країн світу та комплексно забезпечить розвиток економічної системи за критеріями технологічної інтенсивності й суспільні потреби;

2) перегляд пріоритетних видів економічної діяльності відповідно до вимог високотехнологічної економіки;

3) розвиток механізму приватно-державного партнерства, до учасників якого мають бути залучені не лише держава та бізнес, а й освіта та наука;

4) створення сприятливого підприємницького середовища на засадах дерегуляції та обґрунтованого зменшення фіскального навантаження на бізнес;

5) реалізування реальних економічних реформ у всіх сферах національної економіки;

6) стабілізацію національної валюти та ліквідацію обмежень у фінансово-розрахунковій діяльності;

7) імплементацію Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом за усіма розділами;

8) створення податкових умов для активізування інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах, зокрема й з метою активізування ощадності ресурсів (насамперед, енергетичних);

9) формування систематичних рейтингів інвестиційної привабливості регіонів України, створення на місцевих рівнях путівників для потенційних іноземних інвесторів, формування карт інвестиційної привабливості підприємств за видами економічної діяльності;

10) реальну боротьбу з корупцією на засадах автоматизації та спрощення реєстраційних, дозвільних, сертифікаційних та інших процедур;

11) фінансову та бюджетну децентралізацією тощо.

Зважаючи на вищевикладене, розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності є важливою передумовою структурної перебудови національної економіки, реалізації якісних реформ на усіх рівнях, активізування євроінтеграційних процесів, виведення економіки України із кризового стану та підвищення фінансово-економічної безпеки нашої держави.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Індекс Інвестиційної привабливості Європейської Бізнес Асоціації у 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua>.